POLSKA AGENCJA TELEGRAFICZNA
PAT
BIULETYN POLSKI

19 maja, 1943.

[48]

NOWA BROŃ WYNALEZIONA PRZEZ POLAKA
Kierownik Techniczny Słynnej Radiostacji Warszawa II, w Okresie Obrony Stolicy Polski, Twórcą Wykrywacza Min.

Londyn, w maju. - Publiczność, która widziała film ilustrujący kampanię afrykańską 8-mej Armii Gen. Montgomery, p.t. "Desert Victory", pamięta zapewne postacie żołnierzy-saperów, postępujące na czele kolumn piechoty, niosące przed sobą przyrządy do wykrywania min - długi kij, zakończony płytką, kształtu talerza. Ten właśnie przyrząd odegrał wielką rolę w kampanii. Na każdym kroku, przy odwrocie Niemcy zostawiali olbrzymie pola minowe, które poprzednio usuwano, badając ziemię prętami stalowymi lub poprostu bagnetami. Przy tym systemie straty w zabitych saperach były bardzo znaczne. Zastosowanie wykrywacza elektromagnetycznego zmniejszyło je do minimum.

Konstrukcja wykrywacza opiera się na działaniu pola magnetycznego. Płyta zawiera w sobie cewki, wytwarzające pole magnetyczne. Zródłem prądu jest bateria, którą żołnierz niesie na plecach. Gdy w obręb pola magnetycznego dostanie się przedmiot żelazny, a wszystkie miny muszą być metalowe, zmienia się układ pola, co wywołuje głośny dźwięk w słuchawkach, które żołnierz ma na uszach. Usunięcie miny po dokładnym jej umiejscowieniu nie przedstawia już wówczas trudności.

Wykrywacz elektormagnetyczny, będący, jak wiadomo wynalazkiem polskim, powstał w Szkocji, gdzie saperzy polscy mieli wiele do czynienia z minami, szczególnie w okresie spodziewanej inwazji niemieckiej. Porucznik inżynier Józef Kos z pomocą sierżanta Adama Garba, od początku roku 1941 prowadził pracę nad jakimś przyrządem, któryby pozwolił zmniejszyć wielkie niebezpieczeństwo pracy saperów. Prace nad rozwinięciem pierwotnego pomysłu trwały przez cały prawie rok i w jesieni 1941 wynalazcy dokonali demonstracji, która dała dobre rezultaty. Wówczas wysłani oni zostali do głównego ośrodka wyszkolenia brytyjskiego Royal Engineers. Tam wykrywacz porucznika Kosa okazał sie najlepszy i został oddany do produkcji. Pierwszy transport wysłany został natychmiast do 8-mej armii w Egipcie i doszedł na czas, aby odegrać swą rolę w ostatniej ofenzywie.

Porucznik Józef Kos, zatrudniony przed wojną w rozgłośni radiowej w Warszawie, był tym inzynierem, który kierował naprawą słynnej radiostacji Warszawa II, w okresie obrony Warszawy we wrześniu 1939. Radiostacja została, jak wiadomo, uszkodzona przez bomby niemieckie, po naprawieniu jednak była ponownie uruchomiona i działała do ostatniej chwili. Na jej falach przemawiał m. in. Prezydent Warszawy Stefan Starzyński.

~~Published with the the assistance of Polish Information Center, New York~~

50 ROCKEFELLER PLAZA, NEW YORK, N. Y.